

Consiliul pentru Prevenirea Torturii

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT

privind vizita de monitorizare a implementării
recomandărilor CpPT din anii 2017-2018,
efectuată la Izolatorul de detenție provizorie din cadrul
Direcției de Poliție a municipiului Chișinău,
în data de 20 noiembrie 2019

Raportul a fost elaborat de către
Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii:

- *Ceslav PANICO,*
- *Svetlana DOLTU,*
- *Mihail GORINCIOI,*
- *Oxana GUMENNAIA,*
- *Dumitru RUSSU.*

Consiliul pentru Prevenirea Torturii (CpPT) a fost instituit la data de **24 octombrie 2016** în corespundere cu prevederile Legii nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul CpPT este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante (UN OP CAT).

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform p. 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*,

Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite preventive și de monitorizare neanunțate în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

Concluzie generală	<i>În pofida faptului că, CpPT a fixat în cadrul vizitei (20.11.2019) unele progrese atinse de către Direcția de Poliție mun. Chișinău, unele aspecte rămân neschimbate de mai mulți ani. Chiar mai mult, există riscul oricând ca un nou caz de tortură/rele tratamente (A. Brăguța 2) să se producă iarăși în această instituție.</i>
---------------------------	---

I. PRELIMINARII/ INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

La data de 20 noiembrie 2019, între orele 9:25 – 14:00, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (în continuare CpPT sau Consiliu) au efectuat o vizită de monitorizare a implementării recomandărilor înaintate de CpPT în anii 2017-2018 privind Izolatorul de detenție provizorie al Direcției de Poliție a municipiului Chișinău (în continuare IDP Chișinău).

Vizita a fost realizată de echipa de monitorizare în următoarea componență:

1. Svetlana Doltu – membra Consiliului,
2. Ceslav Panico – membrul Consiliului.

Scopul vizitei: Monitorizarea Izolatorul de detenție provizorie al Direcției de Poliție a municipiului Chișinău sub aspectul respectării drepturilor persoanelor deținute împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante inclusiv prin monitorizarea implementării recomandărilor reflectate în Rapoartele CpPT cu privire la vizita din 11.11.2017 și 12.06.2018.

1. Vizitele anterioare

Vizita de monitorizare din 11 noiembrie 2017.

Ca rezultat al vizitei din 11.11.2017 CpPT a elaborat și publicat un Raport, în care au fost incluse 28 de constatări și respectiv 18 recomandări. Raportul CpPT a fost expediat Direcției de poliție a municipiului Chișinău prin aviz al Avocatului Poporului.

Vizita de monitorizare din 12 iunie 2018.

Ca rezultat al vizitei din 12.06.2018 CpPT a elaborat și publicat un Raport ce cuprindea 18 recomandări înaintate anterior și o recomandare nouă. Din 18 recomandări înaintate de către CpPT în 2017, la data vizitei din 12.06.2018 CpPT a constatat că 8 recomandări nu erau realizate și 10 recomandări au fost parțial realizate. Raportul CpPT a fost expediat Ministerului de Interne, Inspectoratului General de Poliție și Direcției de poliție a municipiului Chișinău prin aviz al Avocatului Poporului.

Cu regret, nu a fost receptiv vre-un răspuns din partea Statului (MAI/IGP/Direcție) la scrisorile/rapoartele/avizele expediate.

În acest sens, CpPT readuce aminte Ministerului Afacerilor Interne, Inspectoratului General al Poliției, Direcției de Poliție a municipiului Chișinău despre următoarele

prevederi:

- *art. 22 al Protocolului Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante (UN OP CAT) privind "Autoritățile competente ale statului-parte interesat (MAI inclusiv) examinează recomandările mecanismului național de prevenire și dialoghează cu acesta în vederea eventualelor măsuri de punere în aplicare";*
- *alin. (3) art.24 din Legea 52/2014 privind Avocatul Poporului: "Autoritatea sau persoana cu funcție de răspundere care a primit avizul este obligată să-l examineze în termen de 30 de zile și să comunice în scris Avocatului Poporului despre măsurile luate în vederea remedierii situației".*

Ori, prin faptul ignorării recomandărilor CpPT și avizului Avocatului Poporului Ministerului Afacerilor Interne, Inspectoratul General al Poliției, Direcția de Poliție a mun. Chișinău încalcă vădit Protocolul Opțional la Convenția internațională și legislația națională !

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE

Izolatorul de detenție provizorie (în continuare Izolatorul) al Direcției de Poliție a mun. Chișinău, se află în cadrul clădirii instituției, la etajul 1. Izolatorul este asigurat cu 22 celule (câte 1, 2, 4, 6 locuri).

La începutul vizitei membrii echipei de monitorizare au avut discuții cu șeful-adjunct al Izolatorului, colaboratorii din cadrul Izolatorului, persoanele reținute. De asemenea, au fost purtate discuții cu șeful-adjunct al Direcției de Poliție a mun. Chișinău. Discuțiile au fost axate pe scopul și obiectivele vizitei efectuate de către membrii CpPT, la fel s-au solicitat informații generale cu privire la implementarea recomandărilor dar și a modalității de recepționare a raportului CpPT și de reacționare în vederea implementării recomandărilor.

Accesul în instituție a fost asigurat fără impedimente.

2. Problemele/impedimentele cu care se întâlnesc reprezentanții IDP:

11 noiembrie 2017	12 iunie 2018		20 noiembrie 2019	
Insuficiența resurselor umane aprobate, conform statelor, versus volumul exagerat de activități impuse	Parțial îmbunătățit	Situația s-a ameliorat la unele capitole. În special în cadrul IDP Chișinău activează și 3 persoane de gen feminin (câte o persoană în schimb, conform statelor) din 4 ture desfășurate	Nu sunt schimbări	
Lipsa personalului medical din cauza motivării financiare insuficiente și volumul sporit de lucru; personalul medical nu dorește să activeze în cadrul Izolatorului	Îmbunătățit.	A fost angajată o persoană cu grad militar, respectiv remunerarea financiară se realizează pe aceeași grila cu efectivul IDP Chișinău și constituie circa 5 000 lei	Nu sunt schimbări	Cu toate acestea, după orele 17.00, în zilele de odihnă sau pe perioada de concediu/ perfecționare nu activează nimeni în calitate de personal medical în cadrul izolatorului. La momentul vizitei, asistentul medical era la

		(versus salariul anterior al angajatului civil de circa 1600 lei).		cursuri de instruire continuă din 11.11.2019, iar altă persoană nu a fost detașată/angajată pentru această perioadă.
Colaborarea insuficientă cu instituțiile penitenciare. În special, din motivul că conducerea penitenciarelor nu admit/preiau persoanele de la Izolatoarele de detenție provizorie în zilele de odihnă și după ora 17.00	Îmbunătățit.	Conlucrarea cu reprezentanții instituțiilor penitenciare/ Penitenciarul nr. 13 Chișinău s-a îmbunătățit. Nu mai constituie o problemă.	Înrăutățire	La moment există cazuri de nerespectare a deținerii de 72 ore din cauza imposibilității transferării deținuților la Penitenciarul nr.13 după ora 17.00, mai ales în zilele de vineri. Astfel, se constată deținerea persoanelor timp de 5-6 zile în loc de maximal 3 zile
Dreptul de a primi colete de la rudele persoanelor reținute în Izolator poate fi acordat doar cu acordul scris al judecătorului. Totodată, există înțelegerea administrației instituției în necesitatea oferirii acestui drept și acordarea permisiunii sub propria răspundere, fiind evidentă o necesitate de ajustare a cadrului normativ în acest sens.	Nu sunt schimbări.	CpPT nu a observat careva schimbări la acest capitol	Îmbunătățire	CpPT a observat careva schimbări spre bine. Nu mai este formalizată excesiv permisiunea de a primi colete în cadrul izolatorului. Consiliul nu a recepționat careva plângeri în acest sens.
				Se constată cazuri de trimitere de către procurori a demersurilor scrise privind extinderea perioadei de detenție în cadrul Izolatorului mai mult de 72 de ore (care trebuie deja să fie deținute în izolatoarele de urmărire penală). Aceste demersuri sunt coordonate cu conducerea Direcției Poliție mun. Chișinău și în opinia CpPT, nu sunt bazate pe careva norme legale sau necesități obiective. Respectiv, aceste demersuri remise spre executare de la superiori devin obligatorii spre executare de către conducerea IDP, iar în caz de neexecutare - sunt însoțite de amenințări către conducerea Izolatorului din partea unor procurori.
				Documentele emise de către instanțele de judecată nu mereu conțin și ștampila instanței de judecată. Acest fapt împiedică transferului persoanei din cadrul Izolatorului Direcției de Poliție către Penitenciarul nr.13 Chișinău (din cadrul ANP).

În cadrul vizitei curente, CpPT a constatat că în Izolator erau deținute 23 persoane (de sex masculin, majori). Toate persoanele reținute au fost intervievate în condiții de confidențialitate.

În 6 luni ale anului 2019 în Izolator au fost plasate 1021 de persoane (6 luni 2018 – 1082, 6 luni 2017 – 1741). Dintre care 564 au fost transferate la ANP (55,2%), 459 au fost eliberați (ordonanța procurorului/judecată).

Cu referire la registrele de evidență, anterior în anii 2017-2018 în majoritatea cazurilor erau completate corect și clar, cu excepția unor erori tehnice. În cadrul vizitei din 2019, unele registre nu erau completate corect, inclusiv nu erau indicate orele la care persoanele au fost eliberate din izolator.

De asemenea, echipa de monitorizare a avut acces neîngrădit la oficiile și încăperile solicitate. Au fost vizitate, în special: celulele (celulele în care se dețineau persoane, cât și cele unde nu se dețineau), curtea de plimbări, baia și camera destinată interogărilor/întâlnirilor cu avocații, cabinetul șefului Izolatorului.

Este de menționat faptul că Raportele anterioare ale CpPT erau amplasate la intrarea în izolator, pe panoul de informare. Cu toate acestea, nu toți colaboratorii (inclusiv șef-adjunct al Direcției) nu cunoșteau despre mandatul și atribuțiile CpPT.

III. TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

În cadrul vizitei plângeri/alegații din partea persoanelor reținute referitor la abuzuri săvârșite de către angajații Izolatorului nu au parvenit.

11 noiembrie 2017	12 iunie 2018		20 noiembrie 2019	
Detenția în Izolator a persoanelor arestate nu depășește termenul de 72 de ore.	Situația s-a înrăutățit.	Au fost depistate 2 cazuri când persoanele sunt deținute în IDP mai mult de 72 de ore de la reținere.	Nu sunt schimbări	<p>În cadrul vizitei au fost identificate mai multe cazuri când persoanele sunt deținute în izolator mai mult de cât 72 de ore.</p> <p>CpPT constată că acest fapt se datorează mai multor factori:</p> <ul style="list-style-type: none"> - După orele 17.00 și în zilele de odihnă Penitenciarul nr. 13 Chișinău nu primesc noi deținuți; - Demersuri ale procurorilor privind extinderea perioadei de detenție în cadrul Izolatorului mai mult de 72 de ore pentru persoanele arestate; - Documentele emise de către instanțele de judecată nu mereu conțin și ștampila instanței de judecată din cauza ședințelor întârziate după 17.00 (secretariatul nu lucrează). Iar fără ștampilă Peninteciarul nr.13 Chișinău nu primesc noi deținuți.

Dificultățile ce țin de identificarea persoanei și elaborarea buletinului de identitate provizoriu al reținutului/arestatului în vederea escortării acestuia la penitenciare, sunt depășite rapid prin implicarea activă a conducerii Izolatorului în colaborare cu reprezentanții oficiilor municipale ale I.P. „Agenția Servicii Publice”.	Nu sunt schimbări.	Persoanele parvenite în IDP continuă să fie documentate rapid și li se perfectează actele până la expirarea celor 72 de ore.	Nu sunt schimbări.	În continuare Direcția de Poliție Chișinău colaborează bine cu I.P. „Agenția Servicii Publice”.
O persoană era deținută în IDP mai mult de 16 luni, transferate din cadrul Departamentului Instituțiilor Penitenciare a Ministerului Justiției, condamnate pe un termen de 23 ani de închisoare, care se află sub protecția de stat conform Legii nr. 105-XVI din 16.05.2008.	Situația s-a înrăutățit.	Persoana continuă să fie deținută în IDP. Mai mult ca atât, deja a apărut încă o persoană cu același statut și care se deține mai mult de o lună.	Nu sunt schimbări	
Lipsa unui mecanism intern prevăzut pentru percheziționarea persoanelor reținute de gen feminin. Conform relatărilor reprezentanților Izolatorului percheziția persoanelor de gen feminin era petrecută uneori de către colaboratorii de gen masculin. Ori nu sunt efectuate de loc, fapt confirmat și de către persoana de gen feminin aflată în izolator la momentul vizitei.	Parțial îmbunătățit. Situația s-a înrăutățit	Situația s-a ameliorat la unele capitole. În special în cadrul IDP Chișinău activează și 3 persoane de gen feminin (conform statelor). O tură rămâne fără supraveghetor de gen feminin. Totodată, se constată practica inadmisibilă de implicare la percheziții a felcerului nou angajat care are statut de militar, fapt ce contravine eticii medicale.	Nu sunt schimbări	
Conlucrare defectuoasă cu conducerea Penitenciarului nr.13 - Chișinău. La etapa de preluare/escortare a reținuților/deținuților la penitenciar, reprezentanții escortei/izolatorului întâlnesc impedimente în formă de refuz de preluare a persoanelor din diverse motive. De asemenea, în zilele de odihnă și după ora 17.00 Penitenciarul nr.13 nu preia deținuți/arestați care revin în Izolator din instanța de judecată între orele 16.00-	Îmbunătățit	Conlucrarea cu reprezentanții instituțiilor penitenciare și Penitenciarul nr. 13 s-a îmbunătățit. Nu mai constituie o problemă.	Nu sunt schimbări	Conlucrarea bună între cele 2 instituții este sporadică. Există, totuși, cazuri când nu sunt admise în Penitenciarul nr.13 Chișinău deținuții după orele 17.00 sau în zile de odihnă.

17.00 (de exemplu în ziua de vineri).				
Zilnic Izolatorul este vizitat de către reprezentanți ai procuraturii. Din spusele reținuților verificările procurorilor se rezumă la vizitarea celulelor împreună cu colaboratorii izolatorului și poartă un caracter formal. Discuții confidențiale nu se realizează.	Nu sunt schimbări.	Vizitele procurorilor continuă, dar sunt formale.	Nu sunt schimbări	Chiar dacă conform legislației (modificate din august 2016) procuratura nu mai are atribuții de supraveghere/monitorizare a locurilor de detenție, zilnic un procuror din cadrul procuraturii mun. Chișinău vizitează IDP.
				În cadrul vizitei, din analiza dosarelor și discuțiile cu persoanele aflate în izolator, CpPT a identificat că de la reținerea de facto a unor persoane și plasarea propriu-zis în izolator au trecut 7,8 ore, uneori chiar și după 15 ore, erau aduse la și plasate în Izolator.

3. Un aspect **îngrijorător pentru CpPT sunt demersuri scrise ale procurorilor privind extinderii perioadei de detenție în cadrul Izolatorului mai mult de 72 de ore pentru unele din persoanele arestate** (care urmau să fie transferate în izolatoarele de urmărire penală). În opinia CpPT, aceste demersuri sunt abuzive și încalcă prevederile legale. Majoritatea argumentelor invocate de către procurori sunt – starea de sănătate a persoanei arestate, lipsa securității în mediul penitenciar, necesitatea procurorului de a mai „lucra” cu persoana, măsuri multiple etc. Uneori aceste solicitări sunt însoțite de amenințări la adresa conducerii Izolatorului din partea unor procurori. Totodată, CpPT este îngrijorat de acceptarea acestor demersuri de către conducerea Direcției de poliție mun. Chișinău și nerespectarea conștientă a termenului de deținere de 72 ore. Astfel, CpPT a identificat în 2018 – 20 demersuri, iar în 2019 – 34 demersuri satisfăcute.

Consiliul condamnă astfel de acțiuni și reamintește procurorilor/Procuraturii Generale, precum și încurajează conducerea Direcției de Poliție mun. Chișinău de a informa procurorii despre imposibilitatea LEGALĂ de a deține persoanele (cărora li s-a eliberat mandatul de arest) mai mult de 72 de ore în Izolatoarele de detenție preventivă.

Ori, „Custodia poliției este, în principiu, de durată relativ scurtă. În consecință, condițiile fizice de detenție din arestul poliției nu pot să fie la fel de bune ca cele din alte locuri de detenție în care persoanele pot fi reținute perioade mai lungi”. (conform Standarelor Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT)).

În acest sens, CpPT readuce aminte Ministerului Afacerilor Interne, Inspectoratului General al Poliției, Direcției de Poliție a municipiului Chișinău, Procuraturii Generale/procurorilor despre următoarele prevederi:

- **Codul de Procedură Penală indică că: i) Reținerea persoanei pînă la emiterea mandatului de arestare nu poate depăși 72 de ore (art.11), ii) Constituie reținere**

privarea persoanei de libertate, pe o perioadă scurtă de timp, dar nu mai mult de 72 de ore (art.165), iii) Reținerea persoanei în condițiile prezentului articol nu poate depăși 72 de ore, iar în cazul minorului – 24 de ore din momentul privării de libertate. Perioada de reținere nu trebuie să fie mai mare decât strictul necesar pentru deținerea acesteia (art.166);

- *Codul de Executare indică că: Reținerea de până la 72 de ore, ca măsură procesuală de constrângere, se asigură în izolatoarele de detenție provizorie, cu excepția reținerii militarilor care se efectuează în garnizoană sau în comenduirea militară a garnizoanei, cu respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și a condițiilor adecvate de deținere (art.175).*

4. Pe parcursul vizitei CpPT a constatat că *sunt frecvente cazurile când persoanele reținute/deținute în Izolatorul Direcției de Poliție mun. Chișinău sunt escortate din izolator pentru a fi aduse în fața unui procuror sau ofițer de urmărire penală pentru a fi desfășurate interogări/discuții în birourile poliției/procuraturii* (în pofida existenței în IDP a biroului de audiere).

Consiliul nu încurajează astfel de acțiuni și le consideră inadmisibile. Ori, aceste acțiuni atrag după sine careva riscuri pentru persoanele aflate în custodia poliției. Riscuri care ar putea fi transformate în rele tratamente:

- Birourile polițiștilor/procurorilor pot constitui un mediu de presiune/intimidare pentru persoana interogată. Astfel, ar putea să existe cazuri când un astfel de mediu ar putea influența asupra declarațiilor persoanei;
- Birourile polițiștilor/procurorilor nu sunt dotate cu camere video pentru a fixa, în caz de necesitate, unele acțiuni/inacțiuni în cadrul interogatoriului/intervievării;
- Birourile polițiștilor/procurorilor nu constituie un mediu securizat, atât pentru persoanele reținute, cât și pentru ofițerii de urmărire penală/procurori;
- Transportarea/escortarea persoanelor reținute/deținute spre birourile polițiștilor/procurorilor în majoritatea cazurilor are loc prin folosirea transportului de serviciu neadaptat/nesecurizat pentru transportarea persoanelor reținute/deținute.

În acest sens, CpPT recomandă obligator ca toate interogările/intervievările să fie petrecute în incinta izolatorului de detenție preventivă în săli special amenajate (astfel cum au loc în alte IDP-uri), și cu participarea obligatorie a avocatului (de la începutul interogatorului și până la sfârșit).

Scoaterea din izolator a persoanelor reținute poate avea loc doar în următoarele cazuri: prezentarea persoanei în fața unui judecător; examinării medicale; documentarea persoanei (perfectarea buletinului de identitate provizorie/forma 9); necesitatea participării persoanei în cadrul anumitor acțiuni procesuale care nu pot avea loc în izolator (spre exemplu: reconstituirea faptei, etc).

IV. GARANȚII ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI ALTOR RELE TRATAMENTE

11 noiembrie 2017	12 iunie 2018		20 noiembrie 2019	
<p>Informarea privind drepturile reținutului. Persoanele arestate intervievate au declarat că la momentul reținerii/parvenirii în Izolator au fost informați despre drepturile lor, inclusiv drepturile și obligațiile în cadrul Izolatorului. Fiecărei persoane i-au fost înmânate informații pe suport de hârtie privind drepturile și obligațiile acestora. Dar nu este clar dacă persoanelor deținute li s-au explicat drepturile și obligațiile acestora, nu doar informarea formală despre existența acestora. Mai mult ca atât, multe din drepturile relatate în fișa de informare nu au proceduri operaționale clare de asigurare promptă, cum ar fi de exemplu dreptul de a beneficia de examinare preventivă a medicului și tratament medical.</p>	<p>Nu sunt schimbări. Pe alocuri se constată înrăutățirea situației.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Au fost depistate 2 cazuri când persoanele s-au plâns despre faptul că nu li s-a înmânat pe suport de hârtie a drepturilor și obligațiilor acestora în cadrul IDP-ului. - De asemenea, majoritatea persoanelor intervievate au menționat despre faptul că nu li s-au explicat drepturile și obligațiile. <p>Menționăm despre faptul că Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT) subliniază, de asemenea, în cel de-al 2-lea Raport General, importanța informării exprese, fără întârziere a persoanelor din custodia poliției, asupra drepturilor lor. Pentru a se asigura că acest lucru este îndeplinit, CPT-ul consideră că un formular conținând aceste drepturi exprimate într-o manieră simplă trebuie dat sistematic persoanelor deținute de poliție, chiar de la începutul custodiei. Apoi, persoanelor în cauză trebuie să li se ceară să semneze o declarație care să ateste faptul că au fost informați asupra drepturilor lor.</p>	<p>Nu sunt schimbări</p>	<p>În cadrul vizitei au fost identificate mai multe cazuri când persoanelor deținute nu li s-au înmânat formulare/suport de hârtie ce ar conține drepturile și obligațiile în cadrul Izolatorului.</p> <p>În continuare drepturile și obligațiile nu sunt explicate pe înțeles persoanelor la momentul plâsării în izolator.</p>
<p>Accesul la avocat. Din discuția purtată de echipa de monitorizare cu deținuții din Izolator se constată că accesul la avocat a fost asigurat la timp și că pot apela/chema avocatul rapid pe parcursul detenției în Izolator. Cu toate acestea, analizând registrele din cadrul Izolatorului s-a constatat faptul că nu sunt careva însemnări nominale (în dreptul unei persoane) că a beneficiat de serviciile unui</p>	<p>Nu sunt schimbări. Se menține pozitiv.</p>	<p>Persoanele deținute/parvenite au acces la serviciile unui avocat.</p>	<p>Nu sunt schimbări.</p>	<p>Persoanele deținute/parvenite au acces la serviciile unui avocat.</p>

<p>avocat, reprezentanții Izolatorului au indicat ca este o eroare de completare a Registrului.</p>				
<p>Accesul la medic. Pentru examinarea medicală a deținuților există un cabinet amplasat în sediul Izolatorului, dar funcția de asistent medical/felcer este vacantă. Ultima persoană care a ocupat această funcție s-a concediat după 4 săptămâni de activitate.</p>	<p>Îmbunătățit</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A fost angajată o persoană cu grad militar în calitate de felcer al IDP Chișinău. Respectiv, aceasta a permis salarizarea mai bună. - Cu toate acestea Consiliul a constatat cazuri când examinarea medicală la intrare și ieșire este petrecută formal, uneori doar prin discuții verbale (fără o examinare medicală propriu-zisă). La fel, în zilele de week-end sau sărbători, examinarea medicală nu se realizează din cauza orarului de activitate 5/7 zile cite 8 ore. <p>De asemenea, a fost identificat un caz în care persoana parvenită în IDP la orele 19.00 nu a fost examinată medical până a 2-a zi orele 11.00.</p>	<p>Înrăutățirea situației</p>	<p>Asistentul medical nu era prezent la serviciu din 11.11.2019. Cabinetul medical nu a fost vizitat.</p> <p>Tot odată, toți cei 23 deținuți care se aflau la moment în IDP, nu au fost examinați la intrare și ieșire din IDP de către asistentul medical.</p> <p>Mai mult ca atât, cel puțin 3 persoane erau cu leziuni corporale vizibile primite la reținere și/sau anterior reținerii. Consiliul constată că aceste cazuri nu au fost documentate și raportate conform prevederilor ordinului nr.77.</p> <p>Mai mult ca atât, CpPT constată practica de examinare vizuală prin dezbrăcare a persoanelor încă neadmise în IDP, realizată de supraveghetori. În caz de prezență a leziunilor corporale, nu se admite persoana în IDP și este solicitat certificat medical de examinare de la ofițerii de investigație. Astfel, CpPT constată prelungiri ale termenului de la reținere până la plasare în IDP până la 12 ore, inclusiv din cauza escortării la spitalul de urgență pentru examinare medicală.</p> <p>CpPT reaminteste prevederile codului de executare art.175 (2): Persoana reținută în condițiile alin. (1) este supusă imediat examenului medical la intrarea și la ieșirea din locul de detenție, precum și la cerere, inclusiv pe cont propriu, pe toată perioada detenției. Examenul medical se efectuează în condiții de confidențialitate. La efectuarea examenului medical se aplică prevederile art. 232 alin. (3) din prezentul cod.</p>

<p>Informarea rudelor/prietenilor.</p> <p>Persoanele reținute au declarat că au avut posibilitatea anunțării rudelor privind locul aflării acestora. Totodată, există diferite modalități de aplicare a acestui drept: permisiunea de a suna rudelor de pe propriul telefon, permisiunea de a discuta cu rudele de pe telefonul administrației și informarea rudelor despre reținere de către anchetator în prezența persoanei reținute. Respectiv, Consiliul consideră că sunt necesare proceduri operaționale standard de aplicare a acestui drept în scopul excluderii tratamentului privilegiat/diferențiat aplicat către diferite persoane.</p>	<p>Nu sunt schimbări.</p>	<p>Situația rămâne la fel.</p> <p>Chiar mai mult, există practica când persoanele sunt reținute pentru 3 ore în inspectoratele raionale din mun. Chișinău, după reținute pentru 72 de ore și transportate în IDP mun. Chișinău, astfel informarea rudelor are loc până la momentul transportării persoanelor în IDP mun. Chișinău. Astfel, persoanele parvenite în deja în IDP mun. Chișinău nu mereu mai informează odata rudele despre deținerea în IDP mun. Chișinău.</p> <p>Consiliul recomandă ca informarea unei rude/persoane terțe de către persoana reținută/deținută să fie asigurată ori de câte ori are loc schimbarea locului de detenție/custodia</p>	<p>Nu sunt schimbări</p>	<p>Chiar dacă la momentul reținerii există posibilitatea informării rudelor/prietenilor despre reținerea persoanei, la momentul plasării propriu-zis în izolator această drept nu este respectat.</p>
<p>Acces la petiții. Din declarațiile reprezentanților IDP persoanele reținute pot oricând adresa/depune plângeri la Șeful IDP sau prin intermediul secretariatului - către procuror/familie persoane apropiate. Cu toate acestea, <u>Consiliul nu a putut constata/identifica în cadrul Izolatorului o procedură/mecanism clar, care se aplică în cazul plângerilor confidențiale adresate Procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolator sau din momentul reținerii a persoanelor.</u></p>	<p>Nu sunt schimbări.</p>	<p>Situația rămâne la fel. Constatate menținută.</p>	<p>Nu sunt schimbări</p>	

V. CONDIȚIILE DE DETENȚIE

În cadrul vizitei Consiliul a vizitat toate celulele în care sunt deținute/pot fi deținute persoanele. Celulele sunt într-o stare, per general, bună. La momentul vizitei temperatura aerului în celule era conform normelor/standardelor acceptabile pentru trai/deținere. Totodată, starea sanitară

igienică a majorității celulelor este nesatisfăcătoare, inclusiv nu se efectuează curățenia generală în celulele libere fiind prezente deșeuri menajere și gunoi, miros.

11 noiembrie 2017	12 iunie 2018		20 noiembrie 2019	
<p>Condiții în celule funcționale:</p> <p>Celulele dispun de veceu și lavoar delimitat până la jumătate de un perete.</p> <p>Ferestrele celulelor sunt de dimensiuni acceptabile, acoperite cu gratii metalice, permițând pătrunderea luminii naturale (cu excepția a 1 celule), deschiderea lor fiind posibilă din afara celulelor. Persoanele reținute au declarat că nu întimpină careva impedimente din partea colaboratorilor în vederea deschiderii/închiderii geamurilor, reținuții desinestătător nu le pot deschide.</p> <p>Celulele dispun de lumină artificială, însă nu în toate celulele intensitatea luminii este una suficientă pentru citire,</p> <p>Lenjeria de pat nu prevede prezența cearșafurilor, doar a păturilor.</p>	<p>Situația s-a înrăutățit.</p>	<p>Situația rămâne aceeași, chiar mai mult unelor persoane nu li se oferă lenjerie de pat pe parcursul detenției.</p>	<p>Nu sunt schimbări</p>	<p>Izolatorul dispune și folosește saltele noi și pături noi, însă deținuții/reținuții nu dispun de perne de dormit, lenjerie de pat, ștergere pentru baie, pastă și periuță de dinți, săpun, șampon și hîrtie igienică.</p>
<p>Baia. Izolatorul este asigurat cu o încăpere amenajată cu o baie, de tip duș. Pereții și podeaua sunt acoperite cu teracotă. Este acces centralizat la apă caldă. Condiții sanitare sunt bune. Totodată, persoanele reținute nu sunt asigurate cu ștergere pentru baie. În contextul necesității acordului judecătorului pentru primirea coletului de la rude și lipsa asigurării cu seturi igienice minimale la plasarea în detenție, deținuții se șterg cu propriile haine în loc de ștergar și apoi le îmbracă.</p>	<p>Nu sunt schimbări.</p>	<p>Situația rămâne la fel. Constatate menținută.</p> <p>Mai mult ca atât, s-a constatat practica de păstrare a periuțelor și pastei de dinți individuale ale reținuților – la supraveghetor cu invocarea că „așa e regula”. CpPT reiterează că obiectele de igienă <u>personale</u> urmează a fi păstrate la <u>persoană</u>, și limitarea accesului nu are nici o argumentare logică și poate fi catalogată ca rele tratamente.</p>	<p>Nu sunt schimbări.</p>	<p>Baia se practică doar sâmbăta sau duminică.</p> <p>Dacă deținutul nu primește colet, atunci nu are elementar un ștergar pentru a vizita baia nemaivorbind de haine de schimb.</p>

<p>Asigurarea cu obiecte de igienă personală (hârtie igienică, pasta și periuța de dinți, săpun) se realizează conform normativelor prevăzute pentru deținuți¹, aplicate și persoanelor reținute. Reieșind din durata maximală de deținere de 72 ore, este evident că asigurarea lunară nu acoperă nici pe departe necesitățile elementare de obiecte de toaletă și menaj pentru menținerea în timpul plasării în IDP a igienei personale corespunzătoare unei ființe umane.</p>				
<p>Alimentația reținuților. În privința alimentației persoanelor plasate în Izolator, administrația Izolatorului a afirmat existența unui contract de prestări servicii cu o companie ce furnizează servicii de alimentare a persoanelor de 3 ori pe zi. Persoana responsabilă, face comandă către agentul economic cu privire la numărul de porții. Din relatările persoanelor reținute reiese că aceștia nu primesc aceasta hrană de 3 ori pe zi, unele persoane deținute au relatat că doar de 2 ori pe zi, iar dimineața beneficiază doar de un ceai și pâine, fără nimic.</p> <p>O situație îngrijorătoare pentru Consiliul este <u>deținerea persoanelor reținute în zilele de judecată/participarea la unele activități procesuale fără asigurarea acestora cu apa, hrană.</u> Sunt cazuri când persoanele între orele 9.00 și 18.00 nu au beneficiat de apă și hrană, iar la ora</p>	<p>Nu sunt schimbări.</p>	<p>Situația rămâne la fel.</p> <p>Consiliul dorește să atragă atenția reprezentanților IDP la prevederile Art. 20 din Ansamblul de Reguli Minime, care stabilește că: <i>Orice deținut trebuie să primească de la administrație, la orele obișnuite, o hrană de bună calitate, bine preparată și servită, având o valoare nutritivă suficientă pentru menținerea sănătății și a forțelor sale.</i></p>	<p>Nu sunt schimbări.</p>	<p>CpPT constată că pentru alimentarea deținuților dintre Direcția de Poliție și SRL Daramax este încheiat un contract de prestare a serviciilor. CpPT constată că alimentarea deținuților nu corespunde normelor de alimentare a deținuților. Astfel, la dejun este servit doar ceai cu pâine goală, iar ulterior porțiile sunt mici – majoritatea deținuților invocând insuficiența alimentației (foame).</p> <p>În incinta IDP nu există nici un meniu afișat ori evidență a alimentelor distribuite.</p> <p>Alimentarea dietetică nu este disponibilă.</p> <p>Nimeni nu verifică calitatea și cantitatea produselor alimentare distribuite.</p>

¹ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=316484>

reîntoarcerii în izolator nu a beneficiat de asemenea de cină, pe motivul neîncadrării în orarul cinei.				
<p>Curtea de plimbare. În cadrul Izolatorului este accesibilă doar o curte de plimbări pentru toate persoanele deținute. Existența doar unei singure curți de plimbări influențează asupra accesibilității și durată plimbărilor, având în vedere numărul mare de persoane deținute în Izolator. Curtea de plimbări nu este dotată cu acoperiș în caz de plimbări pe timp de ploaie sau zăpadă. Din spusele angajaților, reținuții au dreptul pentru o oră de plimbare în fiecare zi. Conform relatărilor persoanelor deținute aceștia beneficiază de o oră de plimbări la aer liber. Cu toate acestea, Consiliul nu a putut identifica un registru de indicare a datei, perioadei și numele persoanei care a beneficiat de plimbări.</p>	<p><u>Nu sunt schimbări.</u></p>	<p>Situația rămâne la fel. Constatare menținută.</p>	<p>Situația s-a îmbunătățit</p>	<p>Există deja 2 curți de plimbări, unde se pot plimba mai multe persoane. La fel, conducerea Izolatorului a informat CpPT că urmează a mai fi construită o 3-a curte de plimbare.</p> <p>Cu toate acestea, cele 2 curți de plimbare nu dispun de un scaun și un acoperiș (care ar acoperi o parte din curte) pentru ca persoanele să se plimbe și în condiții meteorologice diferite.</p> <p>Din discuțiile cu persoanele aflate în cadrul izolatorului, CpPT a constatat că nu toate persoanele au beneficiat sau li s-a propus să fie scoase la plimbare.</p> <p>De asemenea, nu toate persoanele au beneficiat de plimbări la aer liber mai mult de cât o oră pe zi.</p>
				<p>Izolatorul nu este adaptat pentru a fi deținute persoanele cu dizabilități (necesități speciale), inclusiv locomotorii. CpPT constată inițierea reparației celulelor 20-21 în vederea creării spațiilor adaptate și reamintește despre necesitatea adaptării întreg parcursului persoanelor (coridoare, curți de plimbare, cabinete medicale, baie etc)</p>

5.

Un

aspect important pe care CpPT dorește să-l reamintească conducerii IGP/MAI/Direcție este *depășirea standardului de detenție în cadrul izolatorului pentru fiecare deținut. În unele celule sunt amplasate mai multe paturi de cât standardul de detenție privind metrajul ce i-ar reveni fiecărei persoane plasate într-un izolator de detenție provizorie.*

Ori, următoarea dimensionare (văzută ca un nivel de dorit și nu un standard minim) este utilizată în mod curent atunci când se analizează o celulă de poliție pentru o singură persoană care stă mai mult de câteva ore : 7 m2 având cel puțin 2 m între pereți și 2,5 m între pardoseală și plafon

(conform Standarelor Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT)).

VI. ASISTENȚA MEDICALĂ

În cadrul acestei vizite, cabinetul medical nu a fost vizitat din cauza declarațiilor administrației privind faptul că chei are doar asistentul medical. Ulterior, CpPT iau fost prezentare registre și acte medicale. Respectiv, CpPT că continuă nerespectarea prevederilor de păstrare confidențială a informației medicală în cabinetul medical, unde are acces personal nemedical. Astfel, în lumina acestor constatări, CpPT reiterează că datele cu caracter medical nu sunt păstrate în condiții confidențiale, ne fiind respectată recomandarea CPT (2011) *“de a lua măsuri, astfel încât, persoanele care nu au atribuții medicale sau de îngrijire să dispună de acces doar la informațiile medicale, strict necesare pentru îndeplinirea sarcinilor sale”*.

CpPT salută inițiativa Direcției de poliție a mun. Chisinău de oferire a posibilității de instruire continuă a asistentului medical și identificare a resurselor financiare pentru acest scop. Această practică necesită a fo continuată.

De către administrație au fost prezentate:

Registru de examinare medicală la intrare în IDP, care conține 1331 înscrisuri (din 01.01.2019);

Registru de examinare medicală la ieșire din IDP, care conține 70 înscrisuri (din 02.07.2019);

Numărul mic de examinări permite CpPT să deducă că în IDP Centru nu se realizează **Recomandarea CPT (2011) “orice persoană plasată în izolator obligator trebuie să fie examinată de către personalul medical, în momentul aditerii acestuia și la momentul eliberării”**.

Registru medical confidențial separat de leziuni corporale nu este disponibil. Descrierea leziunilor corporale se realizează în cartela medicală și în Registru de documentare și Raportare ca cazurilor de tortură. Descrierea leziunilor corporale nu întrunește aspectele necesare în vederea identificării pretinselor acte de tortură, precum și explicațiile persoanei reținute. **CpPT își exprimă îngrijorarea privind neraportarea tuturor cazurilor de constatare a leziunilor corporale, fiind nerealizate prevederile Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, aprobat prin ordinul nr. 77 din 31.12.2013²**. Pentru unele cazuri de leziuni corporale, asistentul perfectează Raport scris pe numele conducerii Direcției de poliție, dar nu direct și confidențial Procuraturii.

Alte registre, destinate înregistrării cazurilor de traumatisme/ automutilări și de declarare a grevei foamei nu sunt disponibile (lipsește).

Garanții organizatorice și verificări privind asistența medicală

Registru vizitelor organelor ierarhic-superioare nu conține inscripții privind verificări realizate pe domeniul medical. Calitatea tratamentului prescris, precum și respectarea protocoalelor clinice de diagnostic și tratament aplicat deținuților în izolator nu este supusă unor verificări sistematice nici de către serviciul medical Ministerului Afacerilor Interne, nici de alte instituții

² <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=353245>

abilitate. Respectiv, Consiliul consideră încălcarea gravă a drepturilor reținuților la asistență medicală de calitate și lipsa garanțiilor organizatorice din partea Ministerului Afacerilor Interne, care pot fi interpretate ca tratament inuman și degradant.

RECOMANDĂRI

Statutul Recomandărilor CpPT

- 1) Ca rezultat al vizitei din **11.11.2017** – au fost înaintate **18 recomandări**;
- 2) La **12.06.2018** - din **18 recomandări** înaintate de către CpPT în 2017, la data vizitei din 12.06.2018 CpPT a constatat că **8 recomandări nu erau realizate și 10 recomandări au fost parțial realizate**. 18 recomandări menținute + o recomandare nouă.
- 3) La data de **20.11.2019** – din **19 recomandări** menținute/înaintate în 2017/18, **1 recomandare a fost realizată, 10 recomandări realizate parțial, 9 nerealizate. Astfel, 18 recomandări anterioare sunt menținute, la care se mai adaugă 8 recomandări noi (din 2019)**

A) Recomandări înaintate:

- Ministerului Afacerilor Interne,
- Inspectoratului General al Poliției,
- Direcției de Poliție a mun. Chișinău.

11 noiembrie 2017	12 iunie 2018		20 noiembrie 2019	
	Recomandări adiționale		Recomandări adiționale	
			1. Informarea tuturor angajaților din cadrul Izolatorului despre atribuțiile și mandatul CpPT	
2. Actualizarea panourile informative	Nerealizată	Recomandare	Realizată parțial	Recomandare

din cadrul Izolatorului privind instituțiile ce pot fi apelate în caz de încălcări ale drepturilor persoanelor reținute/ deținute, inclusiv informații privind mandatul Consiliului pentru Prevenirea Torturii;		menținută		menținută
			Plasarea rapoartelor CpPT/Avocatului Poporului la un loc accesibil avocaților/reținuților.	
3. Asigurarea ca registrele de evidență să fie în corespundere cu cerințele procedurale și să fie gestionate cu acuratețe toate înscrierile;	Realizată parțial	Recomandare menținută	Realizată parțial	Recomandare menținută
4. Asigurarea cu instruiți inițiale a noilor colaboratorii veniți/angajați în cadrul Izolatorului, precum și asigurarea instruirilor continuu a tuturor colaboratorilor din cadrul Izolatorului;	Realizată parțial	Recomandare menținută	Realizată parțial	Recomandare menținută
		Instruirea felcerului în aplicarea prevederilor Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, aprobat prin ordinul nr. 77 din 31.12.2013		
5. Identificarea unui mecanism intern prevăzut pentru percheziționarea persoanelor de gen feminin;	Realizată parțial	Recomandare menținută	Realizată parțial	Recomandare menținută
		Excluderea practicii de implicare a felcerului în percheziționarea persoanelor.		
6. Asigurarea și explicarea persoanelor reținute/deținute privind drepturile și obligațiile acestora în cadrul Izolatorului, inclusiv a dreptului la acces la medic;	Realizată parțial	Recomandare menținută	Realizată parțial	Recomandare menținută
		Completarea fișelor de informare cu informații privind modalitatea de accesare a medicului, inclusiv privat		
7. Revizuirea Fișelor de examinare medicală primară și instituirea sistemului de cartelă medicală pentru fiecare reținut;	Realizată parțial	Recomandare menținută	Realizată parțial	Recomandare menținută
8. Asigurarea examinării medicale obligatorii, în condiții de confidențialitate pentru fiecare reținut la intrare/ieșire în/din izolator	Realizată parțial	Recomandare menținută	Nerealizată	Recomandare menținută
		Asigurarea prezenței personalului medical în cadrul IDP 24/24 ore 7 zile/săptămână (ture) în vederea asigurării garanției la examinare medicală la fiecare intrare/ieșire din izolator și în zile de odihnă.	Identificarea mecanismelor alternative de substituție a personalului medical temporar absent (prin contractarea serviciilor de la instituții medicale, delegare din cadrul serviciului medical MAI)	
9. Elaborarea și aprobarea procedurilor operaționale standard privind	Nerealizată	Recomandare menținută	Nerealizată	Recomandare menținută

<p>asigurarea drepturilor expuse in Fișa de informare: accesului deținuților la medic, avocat și informarea rudelor</p>	<p>La plasarea persoanei în IDP persoanei trebuie să i se ofere posibilitatea de a apela ruda/persoană terță pentru a confirma parvenirea acesteia în IDP. Consiliul recomandă ca informarea unei rude/persoane terțe de către persoana reținută/deținută să fie asigurată <i>ori decâte ori are loc schimbarea locului de detenție</i>, chiar și în situația când reținutul a informat anterior din sediul poliției persoana terță/ruda că pleacă spre IDP mun. Chișinău.</p>			
<p>10. Identificarea unor proceduri/ mecanisme clare în cadrul Izolatorului privind plângerile confidențiale adresate de către deținuți Procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/alegații la tortură pretinse a fi suferite în Izolator sau din momentul reținerii persoanelor;</p>	<p>Nerealizată</p>	<p>Recomandare menținută</p>	<p>Nerealizată</p>	<p>Recomandare menținută</p>
	<p>Revizuirea fișei postului felcerului în vederea includerii exprese a obligativității documentării leziunilor corporale și raportare către Procuratură</p>			
<p>11. Elaborarea și aprobarea Registrelor standardizate pentru activitatea IDP, inclusiv persoanele responsabile de completare conform fișei postului;</p>	<p>Nerealizată</p>	<p>Recomandare menținută</p>	<p>Nerealizată</p>	<p>Recomandare menținută</p>
			<p>Indicarea în registre a orei eliberării persoanei din cadrul izolatorului</p>	
<p>12. Asigurarea condițiilor materiale minime de detenție în IDP;</p>	<p>Realizată parțial</p>	<p>Recomandare menținută</p>	<p>Realizată parțial</p>	<p>Recomandare menținută</p>
			<ul style="list-style-type: none"> - Reamplasarea paturilor de dormit în toate celulele în așa fel ca standardul minim de detenție să fie asigurat (7 m2 având cel puțin 2 m între pereți și 2,5 m între pardoseală și plafon pentru o persoană). Acest standard trebuie avut în vedere numărul de paturi existente în celulă și nu numărul persoanelor de facto deținute în celulă. Scoaterea paturilor surplus din celulele unde standardul de 7m2 nu este respectat. - Lărgirea ferestrelor pentru ca lumina naturală să pătrundă în celule, astfel ca persoana să poată citi cu ochiul liber; - Izolarea totală a blocului sanitar, de la pardoseală până la plafon; - Oferirea posibilităților persoanelor care sunt plasate în izolator la accesul la baie/duș cel puțin o dată la 72 de ore (nu doar sâmbata sau duminica) 	

			13. Adaptarea rezonabilă a Izolatorului pentru deținerea persoanelor cu dizabilități/necesități speciale (în special locomotorii).	
14. Asigurarea persoanelor reținute din Izolator cu hrană de calitate cu respectarea condițiilor sanitare și în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 609 din 29.05.2006 privind normele minime de alimentare zilnică și obiectele de toaletă și menaj ale deținuților;	Realizată parțial	Recomandare menținută	Nerealizat	Recomandare menținută
15. Asigurarea examinării medicale în condiții de confidențialitate și păstrarea documentației medicale în condiții sigure;	Nerealizată	Recomandare menținută	Nerealizată	Recomandare menținută
16. Informarea personalului privitor la prevederile Ordinului IGP nr.54 din 27 martie .2015 (inclusiv conducerea IDP) și implementarea în practică;	Nerealizată	Recomandare menținută	Nerealizată	Recomandare menținută
17. Asigurarea că datele medicale sunt inaccesibile personalului non-medical;	Nerealizată	Recomandare menținută	Nerealizată	Recomandare menținută
18. Identificarea soluțiilor privind posibilitatea amenajării unui acoperiș de protecție și a unor scaune sau bănci pe timp de ploaie/ninsori a persoanelor deținute în Izolator, în siguranță. Identificarea unor soluții de asigurare a Izolatorului cu mai multe curți de plimbări, în vederea accesul deținuților la plimbări în aer liber până la 2 ore pe zi;	Nerealizată	Recomandare menținută	Realizată parțial	Recomandare menținută
19. Aplicarea uniformă a prevederilor legale privind accesul persoanelor reținute la colete, precum și la modalitatea de primire a produselor de tutungerie.	Realizată parțial	Recomandare menținută	Realizată	Recomandare menținută
20. Aprobarea normativelor de asigurare a reținuților cu produse alimentare și obiecte igienice astfel ca să fie asigurat minimul necesar pentru perioada de 72 ore.	Realizată parțial	Recomandare menținută	Realizată parțial	Recomandare menținută
	20. Analiza Rapoartelor CpPT ca urmare a vizitelor desfășurate în datele de 11		Nerealizată	Recomandare menținută

	noiembrie 2017 și 12 iunie 2018. Realizarea recomandărilor și expedierea unui raport către CpPT privind statutul implementării recomandărilor în termen de 30 de zile de la recepționarea rapoanelor dat.	
		21. Toate interogările/intervievările trebuie să fie petrecute în incinta izolatorului de detenție preventivă (astfel cum au loc în unele din raioanele R.Moldova), și cu participarea obligatorie a avocatului (de la începutul interogatorului și până la sfârșit).
		22. Identificarea a tuturor posibilităților legale astfel ca detenția persoanelor în izolator să nu depășească 72 de ore de la reținerea de facto a persoanei. Inclusiv, informaarea procurorilor despre imposibilitatea LEGALĂ de a deține persoanele (cărora li s-a eliberat mandatul de arest) mai mult de 72 de ore în Izolatoarele de detenție Preventivă.
		23. Excluderea practicii de refuz de admitere în IDP și condiționarea prezentării certificatului medical pentru persoanele cu leziuni corporale.
		24. Instruirea întreg personalului IDP în implementarea prevederilor Protocolului de la Istanbul.
		25. Organizarea activității cabinetului medical în corespundere cu prevederile ordinului IGP nr.444 din 15.11.2019 cu privire la aprobarea Procedurii Standard de Operare privind mecanismul de asigurare a asistenței medicale persoanelor reținute și aflate în detenție provizorie
		26. Realizarea verificării alimentației deținuților în IDP prin prisma corespunderii normelor de alimentare a deținuților.

B) Procuraturii Generale/Procuraturii mun. Chișinău

- Toate interogările/intervievările trebuie să fie petrecute în incinta izolatorului de detenție preventivă (astfel cum au loc în unele din raioanele R.Moldova), și cu

participarea obligatorie a avocatului (de la începutul interogatorului și până la sfârșit);

- Informarea procurorilor despre imposibilitatea LEGALĂ de a deține persoanele (căroro li s-a eliberat mandatul de arest) mai mult de 72 de ore în Izolatoarele de detenție Preventivă.

C) Consiliului Superior al Magistraturii

- Identificarea mecanismelor prin care aplicarea ștampilii instituției pe actele de însoțire și transferare de la izolator la penitenciar să fie imediată sau în cel mai scurt timp pentru a elimina deficiențele de transferare a persoanei arestate din custodia poliției în custodia penitenciarelor.

Data aprobării

27 noiembrie 2019

Prin prezenta semnătură, confirmăm că acest raport a fost aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenire a Torturii

- **Mihail COTOROBAI, președintele Consiliului**
- **Maia BĂNĂRESCU, membră Consiliului**
- **Ceslav PANICO, membru Consiliului**
- **Svetlana DOLTU, membră Consiliului**
- **Mihail GORINCIOI, membru Consiliului**
- **Oxana GUMENNAIA, membră Consiliului**

Handwritten signatures in blue ink, each written over a horizontal line. The signatures are: Mihail COTOROBAI, Maia BĂNĂRESCU, Ceslav PANICO, Svetlana DOLTU, Mihail GORINCIOI, and Oxana GUMENNAIA.